

Original side 123 a:

Tårneå Lappmarck

Anno 1725 den 15. 16. 18. 19. 20. 21. och 22. January höltz Ordinarie Ting och Rättegång med Allmogen af Torneå Lappmarck uppå Juccasjerfwi wanliga Tingställe närwarande Crono Befalningz-mannen Wälbetde. Petter Pipping, Tingztolken Abraham Abrahamsson samt wanlige och Edsworne Nämde män

Henrik Mikkelsso Biörndahl	Lars Olsson Gunnar
Jon Henriksson Hänte	Mikkel Henriksson Mattis
Olof Henriksson Kyrkiowärd	Johan Henriksson
Mikkel Nilsson Nya	Mons Mortensson Lainio
Hans Andersson	Erik Jönsson Stålnacka
Henrik Kemileinen	

1.

Sedan Ting och Tingzfridh blifwit för wederbörande och samtelige Allmogen publicerat, upplästes och företyddes innehållet af under Specificerade Kongl. Mayttz. Placater och förordningar.

1. Kongl. Mayttz. Barnemordz Placat af den 15 November 1684.

Original side 123 b:

2. Kongl. Mayttz. förbudh om Oliud och förargelse i Kyrkorne af den 22 Novembr. 1686.
3. Kongl. Mayttz. Placat om Eder och Sabbatzbrott af den 7 Octobr. 1687.
4. Kongl. Mayttz. placat om Skogz Eldar den 10 Novembr. 1690.
5. Kongl. Mayttz. placat om Lappmarkernes bebyggande af den 3 Septembr. 1695.
6. Kongl. Håff Rättens Notification til alla domstolar af den 24 Octobr. 1698, att dubbelt hor skall med lifzstraff beläggas.
7. Kongl. Håff Rättens Notification at dhe som bedrifwa hor i första Swågerskapzgraden skola afstraffas till Lifwet af den 12 Octobr. 1699.
8. Kongl. Mayttz. förordning af den 3 Octobr. 1723 om Lappländarnes underwisande i Christendomen.
9. Kongl. Håffrättens universale af den 30 Marty 1724 om Spell och dåbell.
10. Kongl. Håffrättens Universale af den 20 February 1724 angående med hwad straff dhe arfwingar böra ansees som undandölja något af Sterbhusetz qwarlätenskap.
11. Kongl. Håffrättens Nåd-Gunstige befallningh af den 23 Octob. 1724 om spåtrumors bortagande ifrån Lapp Allmogen.

---

12. Åtskillige Puncter af Kongl. Mayttz. Nya Rättegångz förordningh af år 1695.

Original side 124 a:

2.

Sedan Kungiordes och upropades dhe stämningar som woro angifne och efterfrågades om parterne sig infunnit, hwar på som inga Oppbodh eller Intechningar begiärtes ärenderne i följande ordning blefwe uptagne och afgiorde.

3.

Emedan som ransakningen öfwer Lapp Mannen Mikkel Pålsson Stackars Lapp ifrån Nederbyn, som blifwit angifwen at hafwa brukat Widskieppelse med några Benhamrar, hwilka Mikkel Persson Inga skall kommit at taga ifrån honom, är redan för detta till Högle. Kongl. Håffrätten af den 31 May nästförflutne åhr wederbörligen i underdån Ödmiukheet förskickat, hwar på man sig nu will hafwa beropat;

Fördenskull blifwer den samma här nu aldeles utsluten, och sådant i följe af Högle. Kongl. Håffrättens Hög-Gunstige universale de dato den 12 Novembr. Ao. 1712.

4.

Lappmannen Nils Jonsson Svonni företrädde och berättade at Mikkel Pålsson Stackars Lapp skall satt des bomärke uppå en ung Rehn sig tillhörig, wärderader till 4 daler Koppmt., hwilken Rehn han wäl fått igen förmedelst Tolfmannen Mikkel Henriksson Biörndalers till hielp, men måste doch sådant nu för Rätten

Original side 124 b:

uptäcka.

Mikkel Pålsson tilstodh och bekiände des förgripelse härutinnan, samt at han satt des märke på Nils Johnssons Ren Oförseendes, be-diandes fördy om förlåtelse. Rätten undersöchte om Mikkel Pålsson för tiufwerii tilförne warit Tingzförder och dömd, hwar på tilförlåtelig efter rättelse blef lemnad af Tolfmännen samt Gamla Länsmannen Per Pålsson Inga, med nuwarande Länsmännen Per Jonsson Pæri och Per Pocka, at han tilförne för slik des förgripelse aldrig warit Tingförder.

Fördenskull som Mikkel Pålsson Stackars Lapp befinnes hafwa Lagt märke å annars märke at förwilla det med, dömes han skyldig efter det 43 cap. B.B. L.L. at stånda tiufzrätt hwarföre som Nils Jonsson Svonni fått sin Way Rehn igen som blifwit wärderader til 4

daler Koppmt.; Pröfwar Tingz Rätten honom Mikkel Pålsson Stacksars Lapp hafwa giort sig skyldig til at undergå absolution i Sacristian såsom för begångit snatterii första gången och sådant i anledningh af Högle. Kongl. Häff Rättens Universale den 20 Novembr. 1714 med alfwarsam åtwarning der hoos at för slika för-gripelser sig framdeles tilwara taga som han utlofwade, blifwandes sedan derpå till Vener. Minist. remitterader at den ålagde Kyrkioplichten Ofördröyeligen undergå.

5.

Uti twisten emillan Olof Larsson Lalla och Lappmannen Per Nilsson Utza, angående et Wargskin som Lalla fordrar, och Per Nilsson Utza skal flått och bort-

Original side 125 a:

tagit uhr dess Kiekerii eller betesmarck, hwar till denne nekar förebärandes samma Warg hafwa sluppit utur des Sax och sålunda sig med rätta tilhörig, hwarföre sig vidare blifwit befogad igenom Thomas Olsson Kittis tillhielp at taga huden af samma warg som han sedermera wid Wäster Siön skall försålt för 15 daler Koppmt., producerade nu Olof Larsson Lalla dess wittnen Nembl. Pigorne Kirstin Amundsdotter och Ella Henriksson, hwilka sedan dhe blifwit för wittnen uti detta målet wederbörligen erkiände, följande berättelse aflade hwar för sig särskilt, Nembl. först Kirsten Amundsdotter, andragandes, det hon skall en hel natt förledne wintras 1724 tillika med pigan Ella Henriksdotter wachtat renarne ifrån Odiur uti des husbondes Olof Larsson Lallas Kiekerii Måndagen efter fastelagz Söndagen som war den 17 Februarii, i så måtto at en warg först om aftonen ensam Kommit, som på alt sätt bödh till at giöra skada, men som hon jemte den andra Pigan continuerligen ropat samt hållit Rendiuren tillsammans, skal han intet Kunnat fullborda dess upsåt, emedlertidh skall åtskillige flere wargar äfwen samblat sig dertill, och som dhe intet fått til matz, skola dhe omsider begynt at bitas tillsammans, hwar på dhe Kommit uppå en stor Warg at rifwa tarmar och in Elfwer uth, så at han strax der bredewidh på stället och i deras åsyn blef dödh, hwarpå dhe andra wargarne med dhe utrifne tarmarne luppit hwar sin wägh hafwandes hon jemte den andra Pigan äfwen giort sitt till at skrämma dem derifrån, och sen

Original side 125 b:

hon berättar sig intet haft Knif til handz at flå den ihiälrfine wargen, skall hon strax om natten gått til byn - som widh pass 1/4 mihl warit ifrån Renarne belägen, at hämta den samma; Om Morgonen då hon Kommit tillbaka skal hon blifwit warse at Per Nilsson Utza tillika medh Thomas Olsson Kitti hullit på at flå samma Wargen wid pass 3 bysse skåt ifrån des husbondes Ren Kiekeri, hwilken

hon och här öfwer skall tilltalat, men fåt til swars af honom, det borde hon intet bekymra sig der om hwar med hon tog afträde.

Ella Henriksdotter en unger piga af åren, hölt uti alla delar samma tahl, Laggandes allenast det till at hon intet blifwit warse enär Per Nilsson Utza med dess Cammerat borttagit den ihiälrefne Wargen, som i förstone legat hart när des husbondes Kiekerii, hwilket utan twifwel kommit der utaf emedan det intet warit rätt opklart, och hon allenast beflitat sig om at hålla Renarne tillhopa, som hon berättade.

Här emot inwände Per Nilsson ytterligare tilståendes det han tagit skinnet af en död warg tillika med Thomas Olsson Kitti intet långt ifrån Olof Larsson Lallas Kiekerii, hwilken han förmenar hafwa sluppit uhr des Sax, och som han förmärkte uppå det stället hwarest Saxen Legat, at bloden runnit ifrån det sargade diuret, och syntes på Sniön, skal han följt samma spår och så kommit uppå detta rummet, hwarest andra Wargar skall rifwit honom ihiähl, och i anseende der till berättar han

Original side 126 a:

sig hafwa flått honom, såsom des fångne men likwähl utur Saxen eller gildret undkomne skade diur, hafwandes til den ändan Nemble. at upsöka wargen legte sig til Cammerat Thomas Olsson Kitti, hwilken han låfwat samt gifwat 1 carolin för Omaket.

Per Nilsson Utza tilfrågades om han sett at denne wargen sluppit utur des Sax? Swarade Ney; tilspordes om det syntz något teckn uppå honom som skulle han warit häftader uti slagjärnen, swarade ja, beropandes sig äfwen på sin Cammerat Thomas Olsson Kitti som skulle han äfwen det samma förmärkt, hwilken uti Edzstad sedan han af begge parterne för en godh och redelig Man förklarar blef, uprichtigt bekiände, at han intet kunnat förmärka någon sådan åkomma uppå wargen som kunnat gifwa anledning at tro det han sluppit utur någon Sax, emedan intet ben warit på honom brächt, som likwähl Per Nilsson wille påstå; han tilspordes om Wargbelingarne äre tilstädes? swarade Ney, utan skal han dem sammalunde försält äfwen som skinnet, så at Olof Larsson Lalla ehuru han påståt att få see dhe samma på intet sätt kunnat blifwa sin begiäran mächtig, såsom han och framgent skal nekat honom at bortsälja skinnet innan saken skulle blifwa dem emillan sliten, hwilket Per Nilsson Utza icke heller nekade till, förmenandes sig uppå des begiäran

Original side 126 b:

icke wara plichtig at låta sin wälfångne Egendom skatta.

Thomas Olsson Kitti tilspordes om han kunnat förstå at denne wargen sluppit uhr Per Nilssons gilder? swarade Ney, Men så mycket skall han likwähl sett att Saxen war igenslagen och blod uppå

---

snön luppit deromkring; tillspordes om det varit långt ifrån Lallas Kiekerii som Per Nilssons Sax legat? swarade en dagzresa wähl.

Nu som parterne intet förenas Kunde, blef föregående ransakning för wederbörande Kländerlöst upläsen, och som ingendera uppå tillfrågan något mera hade at påminna, blef Häradz Rätten föränlåten uppå följande sätt at utlåta sig denne Sakens Resolutio. Emedan som Lappmannen Per Nilsson Utza intet finnes med något skiähl Kunna bestyrcka at den wargen som han förledne wintras af tagit skinnet och andra wargar ihihlrifwit strax wid Olof Lallas Kiekerii, skal varit uti des Sax och derifrån sluppit, mindre den samma låtit besichtiga om något märke der till funnitz; der til med een at Lallas ständiga nekande och oachtat all förwaring likwähl skinnet skall bortsolt; Ty erkänner Tingz Rätten Per Nilsson Utza skyldig at samma döda wargskin till Olof Lalla at återställa wid hwars Kiekerii den intygas af andra wargar wara ihialrifwen, eller och så mycket i Penningar eller wärde som han bewisar sig derföre kan

Original side 127 a:

hafwa bekommit, hwar med dhe blifwa åtskil-
da.

6.

Lappmannen Lars Monsson, som blifwit i går aftons som war den 15 hujus utskickader af Befallningzman Pipping at eftersee om någon Lappe skulle befindes drucken eller och om någon af Borgerskapet twärt emot öfwerhetens publicerade förbod skulle söka at pläga dom, förekom jemte Befallningzman Wälbetrodde Petter Pipping angifwandes at något för ringningen eller Kl. 9 skall han inkommit hos Borgaren Anders Murberg, hwarest han träffat Lappmannen Lars Andersson Lallas hustru Ingrid Rasmusdotter, hwilken hade en Oförgylter Silfwer Pocal med et halft Qwarter bränwin i handen, som han blifwit förorsakad at taga af henne och nu upwistes, emedan som han förmärckte at bränwin skulle wara der uti, som Murbergz hustru Maria Kohre wid namn skall opptappat och gifwit åt henne, hwilket hon närwarandes tilstod, men sade sig allena hafwa skiänkt henne det samma, utan at hafwa haft anseende på någon handel eller Kiöpenskap, och så wida som Lallas hustru rät på samma stund skal varit ankommen til Marknadzplatzen af resan, så föreba hon sig intet wettat utaf Öfwerhetens förbod angående bränwins supandet.

Hustru Maria Kohre

Original side 127 b:

tilfrågades om hon icke wettat af förbodet?

swarade sig intet Kunna neka der till. Hustru Ingrid Rasmusdotter måste äfwen bekiänna at hon hört talas om förbodet af andra, fast hon i rätten tidh intet warit tilstades.

Fördenskull tog Rätten denne saken i närmare betänkiande och stadnade der wid i följande sluth, at som Borgaren Anders Murbergz hustru dygdesamma Maria Kohre sielf tilstår sig hafwa skiänkt detta bränwinet som nu upwistes och Lappmannen Lars Monsson tagit ifrån Lallas hustru Ingrid Rasmusdotter, första marknadzdagen om aftonen, henne der med at fägna; så efter det befinnes wara stridande emot Kongl. Mayttz. Allernådigste placat om Lappländernes underwisande i Christendomen den 3 October 1723 § 2, samt Högwälborne herr Baron och Landzhöfdingens utfärdade och sig der å Grundade Publication om Öhl och Wins skiänkande och tappande af den 13 Novembr. 1724, hwilket icke allenast i Kyrkian utan och Sochnestugan blifwit offenteligen publicerat, pröfwar Häradz Tingz Rätten för rättwist at Anders Murbergz hustru Maria Kohre gjort sig skyldig för förbudz brått till 40 mrkr. Smt. och Hustru Ingrid Rasmusdotter såsom den bränwinet undfått pröfwas saker til 5 daler Smt. och det i anledning af Kongl. Mayttz. Bönedagz placater som til halfparten mindre straff Kiöparen än säljaren belägger, Men i brist af penningar och såframt hon icke orkar botum

Original side 128 a:

sitte 2 dagar å slag i Stocken med bågaren i handen och sådant i anledning af den 3 § i Kongl. Mayttz. Stadga om Eder och Sabbatzbrott den 17 Octobr. 1687, blifwandes för öfrigit pocalen nu wederbörande ägare tilstält och lefwererat som annoteras.

7.

Anders Pålsson Maherra ifrån Nederbyn beswärrar sig der öfwer at Per Jakobsson Swinstomp ifrån Luhleå Lappmarck och Caitom By, skall för 4 åhr sedan til sig tagit en Wayren som Maherra Kiöpt af Per Persson Germa äfwen ifrån samma by, hwilken kommit bort för honom och til Erik Persson Skickares By äfwen dersammastades, begiärandes at eftersom Per Persson Germa, som för Rätten samma lunda betygade, nu för tiden befinner sig här, det måtte han få sin Renkoo igenfant en Kalf för hwart åhr som hon warit borta; Men som Lapmannen Per Jakobsson Swinstomp intet är här stadder hwilken Anders Pålsson Maherra egenteligen Kiärrar till, utan wistas under Luhleå Lappmarkz Jurisdiction, ty anwistes han med detta sitt skiäl och wittnes börd at söka Per Jakobsson wid tillhörig stad och Tingställe.

8.

Lappmännerne Knut Nilsson Läske, Olof Rimi och Anders Henriksson

---

Sariwuoma som utan giällande skiähl och ursächt hafwa försummat uppropen blifwa tilfölje af Kongl. Mayttz. Allernådigste förordning af 1695 den 4 July § 2, till 1 dlr. Smt.

Original side 128 b:

hwar Sakfälte Rättens Ensak.

9.

Sedan blef Lappmannen Erik Nilsson Keira ifrån Caitom by af Länsmannen Per Pocka förestält, som olåfwandes skall dräpit Lappmannen Simon Pannackz märkte Ren Oxe, nu wärderader till 8ta daler Koppmt., hwilket Erik Nilsson Keira tillstodh, anhållandes att denne des förgrivelse icke måtte til det swåraste blifwa aff Rätten straffat, emedan som han rätta målsäganden til fullo betalt och förnögt, som Simon Pannack äfwen bekiände; på giord närmare undersökning, om och huruwida denne Personen för slika förbrytelser tilförne warit Lagförder, blef Häradz Rätten tillförlätelig underrättelse Lämnat, at han wäl intet blifwit för Rätta stäld före uti slikt måhl, fast än något sådant skall sportz, som doch ingen wille eller Kunde åtaga sig at bewisa.

Ty resolverades at detta såsom första gången begångit snatterii blifwer ansett, Och fördenskull som Erik Nilsson Keira betalt till Simon Pannack Ren Oxens wärde 8 daler Koppmt. bör han för denne gången der till med undergå Absolution i Sacristian, och sådant i följe af Högle. Kongl. Håff Rättens Universale af den 20. Novembr. 1714, hwar på han blef till Venerandum Ministerium remitterader.

Original side 129 a:

10.

Såsom Handelsman ifrån Torneå Stadh Wälachtat Johan Brun igenom des giäldbook som för Rätta upwistes, bewiste att Lappmannen Olof Jonsson Sunna blifwit til des afledne swärfader Torfast Abrahams-son och Antecessor Matrimonii framledne Henrik Renbeck skyldig 29 daler 8 öre Koppmt. som berörde Olof Sunna sökt bestrida, men nu in för Rätten samma giäld tilstodh och lofwade att betala, och dymedelst bracht handelsman Brun på omkostningar;

Ty erkiänner Tingz Rätten mera nämde Olof Sunna skyldig utan vidare inwänding samma giäll af 29 daler 8 öre Koppmt. till handelsman Brun icke allenast att betala, utan och der til med uti expenser 2 daler 20 öre Koppmt. at erlægga, som uppå begiäran extraherat blef.

11.

Emedan som uti twisten emillan Handelsman Wältt. Johan Brun och Lappmannen Thomas Amundsson om 8 daler 16 öre Koppmtz. giäld, Rådmannen Wält. Nils Beck företrädde och upwiste des giäldbook, hwarest tydeligen finnes utfört at berörde Lappman 1714 skall gjort denne giäld i det han tagit 4 lispund miöhl à 2 daler lispundet och 1/2 tint bränwin 16 öre, hwilken giäld sedermera wid afwittringen jämwähl befinnes wara Sahle. Renbecks arfwingar tillfallen;

Ty pröfwar Rätten Laglikmätigt at Thomas Amundsson som nu

Original side 129 b:

den
samma utan skiähl bestrider, icke allenast strax ofwannämde 8 daler 16 öre Koppmt. betalar, utan och der til med uti Expenser 2 daler och 20 öre Koppmt. hwar med parterne i detta målet blifwa åtskilde, som uppå begiäran Extraherades.

12.

Rådmannen ifrån Torneå Stadh Wält. Nils Beck upwiste des giäldbook af 41 daler 10 öre Koppmt. som Johan Andersson på Taborsbärg elr. Parrackawara skal wara honom skyldig, hwilket och berde. Johan Andersson närwarande tilstodh, och som Rådmannen Beck begiärade at han Kunde få des betalning af honom för altsammans på en gång, så wida denne Johan skal i åhr haft 6 lispund giäddor, men dhe samma til andra förytttrat, hwartil Johan icke med skiähl neka kunde, erbiudandes nu hafwa giälden at betala.

Ty dömer Tingz Rätten honom Johan Andersson skyldig at til rådmannen Nils Beck för detta året uppå berörde skull strax erläggia 20 daler och 21 öre Koppmt. som är halfparten, och den andra halfparten åt tilkommande åhr denne tidh, samt der hoos uthi Expenser 2 daler och 20 öre Koppmt. som uppå begiäran Extraherades.

13.

Såsom framledne Johan Påfwes änkia Brita Persdotter Pära befinnes hafwa riktigt betalt des tvenne döttrar dess andehl af den befintelige arfskapen som på dem

Original side 130 a:

fallit i Sterbhuset, ty warder sådant här med uppå begiäran henne Attesterat til den åstundade Copulationens vidare erhållande som annoteras.

14.

Såsom Lapparne Per Larsson Wuornio med Amund Gabrielsson Keira in för Rätten bekiänna at dhe förunna Olof Olsson ifrån Lainio tilstånd sig husligen få nedersättia uti Killinge Suando hwarest tilförne inga nybyggare finnes, änskiönt der för boskap betens skull berättas wara ymingt tilfälle på ängar och måhlbete;

Fördensskull som Cronones Befallningzman Wälbetrodde Petter Pipping här wid intet har at påminna; Ty warder berörde Olof Olsson här igenom af Tingz Rätten efterlåtitt at wid Killinge Suando fullkommeligit Gårdzbruk uptag med åker och ängiars brukande och rödiande som det sig uppå denne orten giöra låter, i anledning af Kongl. Mayttz. Placater af den 27 September 1673 samt 3 September 1695; doch förbiudes alt olaga och öfwerflödigt swediande, hwar igenom skogen kan utödas. Beträffande frihetz åren så kunna dhe icke utsättas emot högstbemde. Kongl. Placater utan Högwälborne hr. Baron och Landzhöfdingens Communication som til wederbörande blef extraherat.

15.

Emedan som någon oreda finnes ännu uti Lappmannen

Original side 130 b:

Lars Andersson

Winters Sterbhus angående arfskapen wederbörande arftagare emillan; Ty har Tingz Rätten härigenom förordna welat Gamla Länsmannen och Bytesmannen Per Pålsson Inga at sådan twistighet söka bilägga, och der om Rätten sedan wederbörligen förstandiga, som anoterat warder.

16.

Emedan som Länsmännen Per Jonsson Pæri på Sariwuoma och Per Larsson Guttorm på Rounulla Allmoges wägnar Öfwerenskommit, at desse byar hwart års skipte skola sig wid Norska hamnarne infinna at Idka och drifwa des handel och bärgning, så at dhe tillike hwarannan icke misfirma, hwar till Andersmässo dagen är för termin utsedder; ty warder en sådan transaction här igenom uppå begiäran ad notam tagit, hwar efter wederbörande sig hafwa at rättta.

17.

Nils Nilsson Keira ifrån Nederbyn beswärade sig öfwer Jon Nilsson Nicki, för det at han skall tubbat des piga utur tiensten, Maggi Eriksdotter widh namn som skall warit stadgader at tiena året igenom ifrån den ena marknadztiden til den andra, förebärandes at Nicki skall tagit henne till sig Olofzmässo tiden som Keira doch på intet sätt bewisa kunde, emedan som Pigan Magga månde honom

påtyda at hon redeligen hos honom skal tient sit år uth, hwarföre han och riktigt skal bekom-

Original side 131 a:

mit sin Lön, men at hon en gång Kommit at dröya hos Nicki en hel wicka, da hon blifwit uti husbondens ärende förledne höstars dit skickat, förebar hon det starka Owädreret warit orsaken til och långa vägen som war emillan begge byarne, Nembl. en godh dagzresa uti gått före;

Fördenskull som Nils Nilsson Keira detta dess Kiäromåhl emot Jon Nilsson Nicki icke gitter bewisa, erkiänner Tingz Rätten honom saker til 3 mrkr. Smt. til följe af det 20 cap. Tingm. B. L.L. och blifwer Jon Nilsson Nicki ifrån des tiltahl uti detta målet befriader.

18.

Lappmannen Per Henriksson Socki anförde beswär emot Borgaren Anders Granberg som skal den tiden som han warit des husbonde lemnat 7 Renars lega för honom obetalt belöpandes sig en wäg elr. 1 dlr. 28 öre Smt. för hwardera, här uppå förklarade sig berörde Anders Granberg at han skall en gång giort klart med sin raid eller Lappdräng i Sochnen och Turtulla by, och skall derpå hafwa wittnen dersammastädes, men Per Henriksson nekade aldeles der till, med begiäran at Monsr. Granberg wille upräkna dhe persedlar som han skall honom tillstält här emot, emedan han säger sig intet fått der uppå, hwarföre Anders Nilsson Walkii med flere som tilsatt renar nu Kräfja sin betalning, Men för sig särskilt och hwad som han på Lönen haft til at fordra, det bekiänner han sig riktigt hafwa uppburit.

Original side 131 b:

Anders Granberg swarade sig intet kunna gifwa någon räkning här på emedan han skal lemnat boken ifrån sig hemma och nu sålunda intet minnes kan hwad persedlar eller huru mycket Per Henriksson Socki undfångit.

Fördenskull och i så beskaffat måhl at renarne befinnes vara legde här ifrån Juccasjerfwi af oftärörde Per Henriksson efter des husbondes Anders Granbergz befallning, hwar till han icke heller neka kan, åligger honom Granberg till nästa Ting en Verificerat och uprichtig räkning at framte, wid 5 daler Smtz. wite i anledning af Kongl. Mayttz. förordning den 4 July § 24 1695.

19.

Såsom Lappmännen Amund Persson Nimba och Mikkel Andersson Utza, af hwilken den förra in för rätta sig infunnit och jämwähl saken

widgått, men den sednare skall hålla sig i skogen, af Handelsman Wält. Olof Filpås igenom trenne Manna intygande, såsom Borgaren ifrån Torneå stadh och Tingztolken Wältt. Abraham Abrahamssons, Erik Mortenssons i Lainio med Nils Nilssons i Kauliranda och öfwer Torneå Sochn, påtydes, det skola dhe igenom wårdz lös upsicht förfarit för honom år 1718, 7 Kannor Bränwin, då han warit Befallningzman Wälbetrodde Petter Pippingz Kiöpswän til Lappmarken, och Ofwannämde Personer Lappdrängar eller raidio, hwilket bränwin blifwit honom af husbonden i räkningen

Original side 132 a:

påfört à 8 daler Kannan, samt 10 lispund Sait eller gråsidor som den tiden skall gullit 4 dlr. lispundet och gör en Summa af 96 daler Koppmt., hwarpå til förlikningz denne Mikkel Andersson Utza uti förenämde wittnens närwaro skall lofwat utom betalningen som på hans del löper en hirfwas elr. Ballrenshudh.

Fördenskull och i så beskaffat måhl at Mikkel Andersson Utza bekiänner at bränwinet igenom des Slummerachtighet förkommit warder in qvantum juris samma förlikning här igenom til protocols förd uppå berörde Filpås begiäran, Nembl. att Mikkel Andersson Utza utom den utlåfwade Hirfwas huden, betalar skadeståndet på sin dehl med 48 daler Koppmt. Men hwad Amund Persson Nimba widkommer, så ehuruwähl han skall uti Ofwannämde wittnes närwaro äfwen utlofwat at betala sin portion, hwad skadeståndet angår; likwähl som han nu icke är tilstädes, så kan Häradz Rätten sig för denne gången öfwer honom intet utlåta.

20.

Rådmannen ifrån Torneåstadh wält. Jakob Isaksson företrädde begiärandes at des Renwachtare och Lappdräng som nu skall wara tilstädes wid Namn Henrik Wintori måtte få giöra des berättelse coram protocollo, om en Ren Oxe som för honom skall bortkommit och han nu upwiser huden af med märket, hwilken hudh brukzkarlen Lars Serwio närwarande tilstår sig Kiöpt för 2 Caroliner Specie af Lappen Olof Stor Mikkels-

Original side 132 b:

son, som skall alltid hålla sig undan och intet wara närwarande då Ting Uppbörd och Marknad hålles.

Så berättade nu Henrik Wintori utan Edh att 1724 för än Renarne begynte att löpa och ältas, skall en af Rådmannen Jakob Isakssons drag Ren Oxar som warit rätt set Kommit bort för honom 2ne Wickor för Mikelsmässons dagen, då han wäl strax saknade honom, men ehuru ham då sökte ske, han likwähl intet teckn funnit efter honom eller kunnat förstå på hwad sätt han skall wara omkommen, wid

hwilken tid likwähl Lappmannen Olof Mikkellsson skall bodt strax brede wid honom för sig sielf allena och ehuru han anmodet honom skall han likwähl intet welat boo med Wintori uti et sällskap, Men nu förmärker han som han och anförer sig kunna med Edh bekräfta at denne huden som nu upwistes och Brukzkarlen Lars Serwio Kiöpt af berörde Olof Mikkellsson skall vara den samma Renens skin som för honom på ofwannämde tidh bortkommit, des husbonde Rådmanen Jakob Isaksson tillhörig.

Lappen Lars Wintori berättade sammalunda som brodereren, sedan han war utgången och tagit afträde, Nembl. at han Kiände sanfärdeligen utaf märket denne huden vara af samma Rådman Jakob Isakssons bortkomne Ren Oxe, anförandes vidare det alla Syskonen Wintori, warit i en by tillhopa boendes, Nembl. 2ne Kåtalag, Men Olof Mikkellsson et litet stycke der ifrån för sig sielf allena, doch skall deras Rendiur gåt Klöf om Klöf med hwarannan.

Gubben Henrik

Originals side 133 a:

Wintori om 90 åhr, sade at han sammalunda Kiänner skinnet vara af berörde Rådman Rehn som 1724 om hösten för des Sohn bortkommit.

Pigan Anna Henriksdotter Wintori förhördes sammalunda som äfwen bekiände at hon med Edh, der så påfordras bestyrka kan, det skinnet som här ofwan före är omrört och för Rätten upwist, hwilket Olof Mikkellsson försält til Lars Serwio skal vara af den Renen som Rådman Jakob Isaksson bortmistat hos des broder Henrik Wintori.

Åter upwistes en annan hudh som denne Rådman Jakob Isakssons ofwannämde dräng och renwachtare Henrik Wintori berättar vara sin egen och skall för honom bort kommit 1723 eller året tilförne sammalunda om hösten då Renarne äro som bäst fet, hwilken hud han sielf skall löst til sig i Pello af Borgare hustru Britha Ruuth för 3 daler och 18 öre Koppmt. förledne wåras 1724 in februario, då han förde sin Husbondes raid utföre til Socknen, denna huden berättar åter hustru Britha Ruuth sig kiöpt af Soldaten Anders Andersson Seipi, men han igen skall Kiöpt honom af Olof Mikkellssons fader wid namn Mikkel Jönsson Snåhrlr som nu icke heller befinnes vara tilstädes, utan håller sig jemte Sonen undan och som berättas af Tolfmännen, i Sochnen.

Åhr 1723 då Henrik Wintori mistade berörde sin Ren om hösten skall berörde Stor Mikkel med fadren sammalunda bott et litet stycke ifrån hans by som äfwen då bestod af 2 Kåtalag. Rådmanen Jakob Isakssons Rehn blef nu wärderader för 10 daler Koppmt., Men Lappen Henrik

---

Original side 133 b:

Wintoris Rehn värderades för 3 lodh elr. 6 dlr. Koppmt. Och som Rådmanen Jakob Isaksson begiärade här öfwer et Tingzbewis har desse förenämde personer här om betygat, så blef och sådant honom af Rätten tilsagt och bewiljat.

21.

Det twistade Olof Olsson ifrån Qwifwakangis som efter brukz Inspektoren Wälbde. Johan Jedcars intygan skall för 3 åhr sedan wara antagen för brukzkarl wid Jonuswando masugn, til Brukzhus-trun och änkian Britha Mikkelsdotter der sammastädes, sökandes at få drifwa henne ifrån halfwa Henrik Mikkelssons ägor på Tabors berg eller Parackawara, i anseende dertill at han skall wara berörde Henrik Mikkelssons måg, och sålunda förmenar han niuta sin bördz Rätt til goda, Hwad emot hustru Britha Mikkelsdotter drager det hon icke allenast skal wara Henrik Mikkelssons Kiötzligen system, utan betygar igenom Cronobefallningzmannen Wälbde. Petter Pipping der hoos, at hon för Ofwannämde ägor betalt Cronones Ordinarie skatt alt sedan 1718 och sammalunda all giäld som des afledne Broder gjort uppå hemmanet hos Rådmanen ifrån Torneå Stadh Wält. Nils Beck sig bestigande til 46 daler 8 öre Koppmt. der det likwähl legat öde och skattewrak i 3 år på rad innen som hon tagit emot och begiärt det samma, då Olof Olsson likwähl redan warit gift med denne sin hustru och förmente arfwinge, hwar til han icke heller neka kunde, förmenandes altså och i betrachtande af sådant det han nu alt för sent biuder til Oroa henne, utan

Original side 134 a:

bön-
faller den Låfl. Rätten at hon måtte få sittia i rolig possession af samma ägor, utan vidare Klander af honom elr. des hustru.

Tingz Rätten lade denne saak och twistighet til närmare öfwerläggande finnandes sig obesonat wid sådanne angifne omständigheter at samtycka til denne Brukzkarlen Olof Olssons begiäran, utan förblifwer Änkan Britha Mikkelsdotter wid oftanämde Henrik Mikkels ägor på Tabors bergh så långa conserverader, som hon derföre orkar Kongl. Mayttz. och Cronones skatt erlægga och sådant i anledning af det 18 cap. Jord. B. L.L. Kongl. Mayttz. förordning om Bördz Rätten på landet den 27 Juny 1720 samt Högstbembe. Kongl. förklaring der öfwer af den 19 Februar. 1724, hwar uppå följande blef efter begiäran till wederbörande Extraherat. Så wida hustru Britha Mikkelsdotter 1718 emottagit Henrik Mikkelssons ägor på Taborsberg hwilka några åhr Öde legat och derföre sedan riktig skatt erlagt, warandes desutom den afledne Henrik Mikkelssons Syster, samt borgare giälden af 46 daler och 8 öre jämwähl fullkommeligen clarerat.

Fördenskull kan Brukzkarlen Olof Olsson ansökande at få drifwa henne ifrån hemmanet eller rättare nybygget, af Tingz Rätten intet willfaras, hwar efter parterne hafwa sig att rätta. Actum ut Supra, den 22 January 1725 Extraherat.

Original side 134 b:

22.

Borgaren Samuel Steen Kiärade til Knut Nilsson Läske om 24 daler 16 öre Koppmtz. giäld, Olof Rimi om 8 daler do., item Anders Henriksson i Sariwuoma för 200 daler dito men säger sig ändå cederat halfparten der uppå till 100 daler Koppmt. Så emedan parterne begiärade dilation at sin emillan förlikas, Ty blef och dem sådan till nästa ting af Rätten bewiljat.

23.

Angående Olof Rasakainens twist till bröderne Lars Och Jon Sarri om et swart räfskin som dhe fått tillsammans och nu marcknadztiden honom Owettandes försålt til Rådmanen Wält. Nils Beck för 12 lodh eller 24 daler Koppmt., så påstår han dhel uti efter han förledne wintras skall gifwit desse bröder med sig dhel uti et räfskin som han försålt för 10 lispund miöhl.

Så Emedan Lars och Jon Sarri här uppå sig förklarade at dhe intet någott selskap vidare med honom giort uppå någon afwell, än hwad dhe sålunda den gången allenast tillhopa Öfwerkommitt och funnit Olof Rasakainen der hoos med intet skiähl och vidare omständigheter mindre några wittnen bewisa gitter at desse någott selskap med honom lagt uppå vidare förlust eller winst, än den gången allena.

Fördenskull blifwa berörde bröder Lars och Jon

Original side 135 a:

Sarri uti detta målet ifrån Olof Rasakainens tiltahl aldeles befriade, som parterne wederbörligen antyddes.

24.

Tolfman Johan Henriksson ifrån Nederbyn upsteg för Rätten, begiärandes at Häradz Rätten wille anställa en Laga ransakning uti allmogens närwaro öfwer Jon Persson Pissis olycke. död som warit des mäg, på det han med des hustru måtte slippa alla widriga omdömen som skulle dhe på något sätt warit der till wällande, emedan han förnummat några obetänckta Lappar skola fält sådant tahl om honom, och han sålunda må komma at niuta des oskuld

till goda, hwilket Rätten honom icke förwägra kunde utan tillstadde honom at giöra uti detta målet följande berättelse då Johan Henriksson sålunda anförde, at des måg omrörde Jon Persson Pissi skall 1 1/2 wicka för nästledne Erickzmäso dag eller den 7 May bittida om Morgonen med hustrun Margrethe Johansdotter samt swärmodran Gunnilla Monsdotter och drängen Johan Persson Hålkare, som nu är befallningzman Wälbetrodde Petter Pippingz dräng till Norjett, gåt uth ifrån deras Kåta at see om Renarne med Wayorne som då skall begynt på at miölcka, Men Tolfman sielf skall gått till Wittangi träsk at idka sitt fiskebruuk. Medan som han nu war borta skall berörde qwinfolck efter wanligheten om dagen miöl-

Original side 135 b:

kat
Renkona och des måg med drängen åter giort dhe syslor som Manfolken tilkomma at hålla Renarne tillhopa och eljest wittia deras gilder och flakaland, som dhe kunnat hafwa der omkring. När nu aftonen instundade och alla berörde Personer utom des måg åter församlat sig i Kåtan skall han rätt i mörkningen och då han redan varit afskodder fått höra et ynkeligit roop såsom af en som wore stadder i någon nödh, då han strax skall begynt at kläda på sig skona igen och sålunda med drängen i hastigheet gått till Wittangiwara hwarifrån ropet hördes, som varit wid pas 60 famnar ifrån des kåta, i mening at hielpa denne sin måg Pissi som han förstodh hafwa kommit illa uth, då han med förskräckelse finner honom hafwa fallit af en braat Klippa på berget wäl 3 famnar ner, widyppen liggandes med bara hufwudet emot berget, och som han förmärkte det han lefde skall han strax gått till honom och sagt, o du stackare huru har du nu burit dig åt, då han swarade Hl. fader, det war wähl at i kom, och ifrån den stunden talade han aldrig et ord mera; hwarpå Tolfman med drängen förde honom uti en ackia til Kånan, hwarest han lefde til Morgonnen något efter solenes uppgång, under hwilken tidh Pissi intet heller mera något ord skall talat ehuru Tolfman med sin hustru och dotter sökt utfråga orsaken til denne hans Olycka, u-

Original side 136 a:

tan skall han alt stadigt arbetat med döden, på wänstra sidan om hufwudet, skall Pissi haft et litet sår eller ypning som honom tycktes, men på bröstet skall han intet funnit något annat teckn än at det varit högt upswullit.

Tolfmannen Johan Henriksson tilspordes, at som han nu sielf war denne saken för Rätten andragit, han då wille yttra sina tankar der hos huru han förmenar at denne Olyckan skall sig med des måg Jon Persson Pissi tildragit och om han varit drucken eller Bränwin der i Negden tilfinnandes? swarade at hwad denne Olyckeliga händelsen beträffar så förmenar han at fötterne skola sluntit undan honom emedan den tiiden war en stor halka, som förorsakades

af watnet som om dagen ran af Berget men om natten frös det upp, och han uti mörkret och af oförsigtighet kommit at gå så långt ut på brantan af bergen ifrån rätta leden, hwilket han anförde ofta skal hända i Lappmarken då man är begrepen antingen at achta Renarne i bergen eller andra resor at giöra, eljest säger han det Mågen intet warit drucken och skall wid den årstiden intet bränwin i Lappmarken wankas.

Sedan continuerade Tolfman Johan Henriksson med sin berättelse vidare Nembl. När han nu kommit med sin måg hem til Kåtan, skall han då strax om aftonen som tämmeligen war

Original side 136 b:

liden innan dhe fått ackian och den siuka Mannen hem deruti skickat drängen Johan Persson til andra byn, emedan tolfman med sitt huus bodde för sig sielf allena wid berörda Wittangiwara, som war belägen halfannan mihl ifrån honom, Nembl. til Amund Jakobsson Snåhl, hwarifrån styfmågen kommit wid namn Nils Nilsson Nicki, om Morgonen efter då något warit lidit på dagen hwilken nu intet befinnes wara närwarande, utan intyges af Länsman Per Pocka det han skall wara till landet förrester för wägwisare och Oppass med hr. Auditeuren Isak Grandell och Rådman Nils Beck ifrån Torneå, och som drängen under wägen uppå hans befallning jämwähl warit inne hoos Henrik Rimi, som allenast bodde en half mihl ifrån Tolfmans by, skall berörde Rimi om Morgonen jemte Sonen äfwen tilkommit, hwilka Personer såsom dhe skola befinnas wara närwarande, begiärade Tolfman at dhe sielfwa måtte få aflägga sin berättelse om hwad dhe Kunna hafwa i denne saken at säya och huru dhe här om förmärkt. Hwarpå berörde Henrik Rimi förekallades som utan Edh för des bekante Snatteerii skull afhörd blef, hwilken följande anförde. Sedan han nu om Natten fått bodh om denne olyckele. händelsen skall han strax stigit opp och sig med Sonen Anders påklätt, begifwandes sig

Original side 137 a:

ofördröyeligen på wägen til Tolfman Johan Henriksson, Men som det warit mycket halt och slipprigt at gå, så skola dhe intet hunnit byn för än om Morgonen, då han wäl funnit Jon Persson Pissa wid lif doch utan Måhl, och som Gårdzfolcket berättade så skall han så legat hela Natten och kiämpat med döden, angående des blefne, så skall han förmärckt at hufwudet på honom skal warit något söndrigt och som han tyckte et halft qwarter Långt sår wid wänstra Tinningen, samt bröstet mycket högt swullit doch utan sår utwärtas, men likwähl blodh luppit ifrån Hufwudsåret, här uppå skal han jemte Tolfmannen, Omrörde Nils Nilsson Nicki och Sonen Anders Rimi gåt ut at bese rummet hwarest Jon Persson fallit, som warit et brant bärg uppå Wittangi Vara et tämmeligit stycke ifrån Kåtan, derest dhe för märkte blodn wara runnen öfwer Stenarne; och som Berget slutade alt bratt utföre skal han

fallit längre ned till det rummet som Tolfman Johan Henriksson berättar sig funnit honom uti et sådant tilstånd och han för detta anfört hafwer, hwilka platzer när Henrik Rimi med sine förberörde Cammerater skall besichtigat och förundrat sig öfwer bloden, hafwa dhe wänt om igen til Kåtan då Solen stigit temmeligen på himmelen, och då de woro tillbaka komne skall Jon Persson Pissi redan war-

Original side 137 b:

it död, anförandes vidare sig intet mera hafwa uti detta målet at berätta, utan som honom synes skal han tagit sin dödh af samma Olycke. fall, hwar med han tog afträde.

Sedan förekallades Anders Henriksson Rimi utaf hwilken som intet jäst eller Klander emot honom på nogaste undersökning anfördes, den wanliga witnes Eden tagen blef, hwar på han i alla delar berättade som des fader om kallelsen och budet samt at dhe strax giort sig redo och hunnit om Morgonen ännu Jon Persson Pissi wid lifwet, men intet skall han kunnat til och sedan dhe förnummit utaf Tolfman och hans folck alla Omständigheter huru Jon Persson skall fallit och hurulunda han blifwit uti en ackia hemförder, skall han besichtigat des Sår på hufwudet, som intet förmärcktes mycket diupt wara, doch långt som et finger strax wid wänstra tinningen, utom dess tycktes honom at blodh skall luppit utaf näsa och Munn på den siuka, hwar om han skall tilfrågat honom men intet swar kunnat erhålla, doch förmärckte Anders Rimi at bröstet på honom warit ganska upswullit. Sedan som dhe nu talatz widh om denne Olyckan och undrade huru han skall fallit begaf han sig jemte fadren, Tolfman Johan Henriksson och Nils Nilsson Nicki, til berget Wittangi Vara at bese huru denne Olyckan skall tilkommit, hwilket war belägit et godt stycke ifrån kåtan. När som dhe nu kommit dit skola dhe strax Kunnat see hwarest Krop-

Original side 138 a:

pen sist
legat och bloden omkring efter som det snöगत litet dagen tilförende, hwarest dhe gått vidare och Öfwerst på Klippene. Under Wägen förmärckte dhe blodh på 3 ställen och Kunde sålunda giörligen finna af Bärgetz lägenhet at Jon Persson Pissi skall giort 3ne fall. Ty ifrån Öfwerste branta skall fötterne på honom sluntit och sålunda fallit neder wid pas en god famn hwarest bloden war sprutat på sniön och der lågo hanskarne, sedan har han fallit af den Klippan längre neder hwarest myssan låg och blod alt omkring, och så har Kroppen vidare åkit uppå den nya Sniön och halkan öfwer några bratta Klippor til dett rum hwarest Tolfmannen berättar sig funnit Kroppen, hwarest sammalunda blod syntes på sniön och hela wägen utföre ifrån första fallet der han lemnat hanskarne.

Anders Rimi tilspordes om nu öfwerst på Klippan syntes teckn til

några flera spår än som ett elr. denne Jon Perssons? hwar til han swarade Ney, skolandes han jemte dhe andra allenast förmärckt ett spore.

Tolfman Johan Henriksson och Henrik Rimi frågades om det war så i sanning befunnit om Sniön warit blodfärgad och at hanskarne och Myssan legat så serskilt ifrån Kroppen? hwar till dhe swarade ja.

När nu Anders Rimi kommit medh dhe andra tilba Lars til Kåtan, så skall Jon Persson Pissi redan warit död, doch har det ännu

Original side 138 b:

intet warit middagztiden, och mera säger han sig intet hafwa i denne saken at berätta, utan skall Jon Persson Pissi af detta Olycke. fallet tagit sin död.

Dess hustru Margretha Johansdotter tilspordes af Rätten om hon förmärckt at des Man på annat sätt omkommen än som des fader och dhe här Ofwanföre afhörde Personer nu för Rätten berättat? swarade Ney, tilfrågades om Johan Persson Hålkare elr. Nils Nilsson Nicki som nu icke ära närwarande något annat om denne saken berättat? swarade äfwen Ney; betygande Länsman Per Pocka at dhe skola hållit samma tahl.

Ingen af närwarande menighet eller grannar wiste uppå tilfrågan at betyga annat, än ju tolfman lefwat uti godh föreningh med sin Måg, efter dhe så bodde uti en Kåta tilsammans. Och som Kyrkioherden på giord efterfrågan förminnes långt för detta hafwa jordat liket, så blef han igenom Tingztolcken Abraham Abrahamsson beskickader at sig yttre om han förnummit annat af Johan Persson Hålkare och Nils Nilsson Nicki, som nu äro frånwarande, än hwad Ofwannämde Tolfman Johan Henriksson med förberörde Lappmän begge Rimi om denne afledne Jon Persson Pissis död berättat, hwilken kom tilbakers med berättelse at han intet annat här om hört, än at Jon Persson Pissi igenom et Olyc-

Original side 139 a:

keligit fall af en bratt Klippa tagit sin död, eljest skall Kyrkioherden yttrat sig der hoos at han intet annat förnummit eller wet med Tolfman Johan Henriksson än ähra och godt.

Fördenskull, ehuru wähl Tingz Rätten intet annat finna kan af anbrachte omständigheter och föregående ransakning, än ju Jon Persson Pissi af et olyckeligt fall af Bärget Wittangi Vara tagit sin död och bane; likwähl pröfwar Tingz Rätten nödigt innan vidare yttrande i denne saken at först afhöra dhe Personer som nu befinnes wara borta, Nemble. Johan Persson Hålkare och Nils Nilsson Nicki. Emedlertidh har tolfmannen Johan Henriksson at trygga

sig af et godt samwett, och för öfrigt angifwa om någon skulle finnas så obefogåt och obetänckt at vidare än nu anfört är tillägga honom någon delachtigheet uti detta dödzfallet hwilket samtelige wederbörande antyddes, sedan föregående ransakning utan vidare påminnelse blifwit offenteligen uppläsin som här medelst uttryckeligen infört warder.

25.

Sedan ransakades Uppbördz Längden Man ifrån Man som befans richtig, och ty efter Kongl. förordningar wederbörligen Verificerades. Här widh blef af Allmogen uti Socknejänkning och till Tingzstugans reparation församlat 18 öre af hwar skattlapp som sig besteg till 68 dlr. 18 öre Koppmt., hwar utaf upsyningzman-

Original side 139 b:

nen och brukzkarlen Johan Biörn för ofwan benämde huses förbättring strax bekom contant 40 daler Koppamt. och bör ännu derföre laga Muren så at den icke röker som här tils. Sedan utbetaltes för Mur och spiell som blifwit lagat i uppbördzstugan 5 dlr. blef altså ännu satt uti Kyrkian igenom Länsman Per Pocka uti en förseglad pung 52 daler 22 1/2 öre och blifwer altså en Summa med dhe 29 daler och 7 öre som uti en förseglad pung stå sedan 1724 Nembl. 81 daler 29 öre Koppmt. som til framdeles rättelse antechnat warder. Här uppå gingo Tingz Rättens Ledamöter jemte Befallningzm. Wälbetrodde Petter Pipping och Kyrkioherden at utsee platz och lägligit rum för den af Hans Kongl. Maytt. Allernådigste förordnade Skolestugu bygningen och sådant i anledning af Högwälborne herr Baron och Landzhöfdingen Jakob Gründels antydand och ordres af den 19 Decembr. 1724 Actum ut Supra.

Således uppå Juccasjerfwi Tingställe i Torneå lappmarck, sakerne wara angifne, uptagne, ransakade, skiärskodade, befundne och afdömde wittnar med Namn och Signete.

Uppå Tingz Rättens Wägnar

Carl Sadlin

Original side 140 a:

Anno 1725 den 27 och 28 January höltz ordinarie Ting och Rättegång med Allmogen af Torneå Lappmarck uppå Enoteckis wanliga Tingställe i närwaro af Befallningzman Wälbetrodde Petter Pip-ping, Tingztolcken Abraham Abrahamsson samt wanlige Häradz Edsworne Nämde män

Jöns Mikkelsson Kyro ifrån Peldojerfwi
Johan Johansson i Rounulla
Mons Eriksson i Sondowara Kyrkiowärdh
Henrik Larsson Wassara ibidem
Olof Persson Heika i Rounulla
Anders Persson Jounus ibidem

1.

Sedan Ting och Tingzfridh efter wanligheten tilbörligen blifwit allmogen til rättelse afkunnat blefwo samma Kongl. förordningar här allenast företydde som här ofwanföre stå Specificerade och antechnade wid Juccasjerfwi protocoll som nu allenast antechnas; hwar på Stämningz längden uppropades.

2. 3. et 4.

Intechningarne som under desse Numrer stå, äro redan för detta Högle. Kongl. Håff Rätten under-

Original side 140 b:

dån-Ödmiukele. tilskickade af den 27 Apr. innewarande åhr hwar på man sig nu will hafwa beropat; och blifwa fördenskull dhe samma nu här aldeles uteslutna, til underdån-Ödmiukaste följe af Högbemte. Kongl. Håffrättens Nåd-Gunstige universale de dato den 12 Novembr. Ao. 1712.

5.

Uthi Saken emillan Lars Larsson Spein och Lars Andersson Joha angående giäldz fordran, så blefwo dhe förlikte att Lars Andersson betalar honom alt hwad uti den uppgifne Specificationen infört finnes, som efter begiäran ad notam togz och lemnades berörde Specification honom Lars Larsson Spein tilbakars med följande Extractum der uppå. Hwad denne Specificationen innehåller har Lars Andersson Joha in för Tinget tilståt sig utan vidare rättegång at wilja til Lars Larsson Spein betala Datum d. elr.

6.

Sedan företrädde ogifta personen ifrån Neder Torneå Sochn och Mattilla by Nils Mikkelsson Tafwola wid namn, hwilken bekiände och tilstodh det skall han uti Lönskoläge plägat olåfligit sammanlag med Ogifta Qwinnospersonen Lucia Olofsdotter 1721 Tomas-mässon tiden under resan öfwer fiällen till Wästersiön, hwarföre hon redan plichtat förweckne 1724 då han wid berörde Ting intet haft Lägenhet at sig in-

Original side 141 a:

finna.

Henrik Olsson berörde Qwinnos broder infan sig nu för Rätten uti des Systers ställe, som intet vidare hade att påminna utan anhölt allenast det måtte hans Syster rättwissligen blifwa ihug kommen med barnafödan af Lägersmannen efter som gässen widh namn Ifwar ännu skall lefwa, hwilket han igenom åtskillige wittnen bestyrckte.

Fördenskull som Tingzrätten tilförlätelig underrättelse blef lemnad at Nils Mikkelsson för detta intet warit för något Lägersmåhl Tingzförder. Ty så wida dhe intet befinnas wara slächt dömes han såsom första gången bedrifwit Lönskoläger i anledning af Kongl. Mayttz. Resolution af den 3 Januar. 1694 til 40 mrkr. Smt., samt stände der hoos en Söndag på plichtepallen efter Kyrkiolag. 9 cap. 4 §, der hos bör drängen Nils Mikkelsson Tafwola til Lucia Olofsdotter betala årligen 6 dlr. Koppmt. uti Barnafödan så länge och till des, det sig sielf see och förestå kan, hwilket sig nu belöper wid instundande Mickelsmäss til 18 daler do. För böterne plichtade Nils Mikkelsson Tafwola med Kroppen och remitterades sedan til Venerandum Ministerium som antechnas.

7.

Här uppå infant sig Pigan Lisbeth Simonsdotter som uti Lönskoläge aflat barn med drängen Mads Persson Eira ifrån Peldojerfwi, hwar om 1724 års Protocoll daterat Enoteckis den 27 January § 5 och Kittilla den

Original side 141 b:

21 och 22 February § 3 samma åhr widlyfteligare för-måler; Fördenskull som hon för slik syndh intet för warit Tingzförder, blifwer hon såsom för Lägersmåhl med Oskyld första gången dömdes til 5 daler Smt. efter Kongl. Mayttz. förordningh af den 3 January 1694, samt undergår der hoos en Söndagz uppenbara Kyrkioplicht i anledning af Kyrkiolagens 9 Cap. 4 §, bör det Öfriga som barnet allenast några wickor efter undfången döpelse Lefwat, så kan Häradz Rätten henne den påstådde barnafödan icke tillägga;

För böterne prästerade Lisbeth Simonsdotter penningar och remitterades sedan til Vener. Ministerium.

8.

Jon Hansson Blind med Lappmannen Anders Persson Pilto twistade om bostället wid Ombiwuoma, beklagandes sig den förre att den senare med Sonen Per Andersson Pilto skall giöra honom ofred, der han Likwähl skal wara berättigad at hafwa sin hemwist der samma-städes så wähl som Pilto efter Tolfmannen Olof Persson Heikas, Kyrkiowärden Johan Hanssons och Hans Larsson Gunnares intygan.

Ty blef resolverat at hwar och en efter Landzens bruk och sedwänio behåller sitt wanliga Kåställe widh berörde Ombiwuoma och tilsades parterne at wider botum som Lag förmår intet för drista sig den andra hädan efter Oroa, dock bör syyn der å innan nästa Ting anställas af dhe här ofwan före nämde Opartiske Män, och pröfwes huru wida Kiäranden kan hafwa fog at beswära sig öfwer swaranden angående ofred på Landet, så framt desse twistige personer Lappmännen Jon Hansson Blindh och Anders Persson Pilto, icke kunna des förinnen sins emillan som wänner och grannar komma Öfwerens.

9.

Uthi twisten emillan Handelsmannen Wält. Samuel Persson ifrån Torneå Stadh och Lappmannen Orbus Aslak, så betygade nu tolfmännen Henrik Henriksson Wassara och Olof Persson Heika uti benämde parters närwaro, at dhe i så mätto skola öfwer ens kommit, at Samuel Persson skal betala til Orbus Aslak dhe Omtwistade 4 wåg eller 7 dlr. 16 öre Koppmt. och bestå halfwa rättegångz Expen-serne hwar, ty lätt och rätten der wid förblifwa, som parterne antydt blef och nu ad notam tagit.

10.

Lars Nilsson Wassara ifrån Sondowara by anförde Klage. för Rätten, huru som förledne helgamäso tidh 1724 skall Lappmannen Jon Nilsson Nickis måg ifrån Juccasjerfwi Pål Amundsson wid namn kommit uti hans by och dersammastädes ibland hans Renar märkt 2ne stk. Nembl. en Woignell, och en Orack, och sedan han märkt dem med Knifwen på håret som brukeligt är, skall han satt tömen på dem i mening at fö-

Original side 142 b:

ra dem med sig bort, hwilket då Lars Nilsson Wassara skal förmärkt och warse blifwit at Renarne warit bundne, har han gått til och släpt dem samt der hos sagt til Pål Amundsson bediandes honom sökia sig Lagligen först innan han med egen

hand fördristar sig at taga Renarne ifrån honom, som han förmenar wara des Egendomb.

Här uppå förklarade sig Jon Nilsson Nicki med mågen Pål Amundsson at tvenne stycken sådanne Renar som förenämt är skal något för helgamässan elr. rättare sagt Mickelmässtiden rymt ifrån dem, hwilka han i några wickor skal sökt doch förgiäfwes, innan han kom til Lars Nilsson Wassaras by, hwarest han desse funnit som skola hafwa med des Renar lika märke på öronen.

Fördenskul påstår Pål Amundsson nu för Rätten Lagle. at Lars Nilsson Wassara icke allenast oftaberörde Renlif strax ifrån sig til honom lefwererar utan och der hos nöyachtige expenser, för det han nödgatz resa så långan wäg ifrån Juccasjerfwi och hit til Enoteckis, der han likwähl uti sit samwette wist skall wetta det Renarne höra honom till.

Sedan nu parterne öfwer detta målet åtskilligt discourrerit och på intet sätt förenas kunde, emedan begge påstodo at Öre-

Original side 143 a:

märkerne

skulle wara sig tilhörigt och i följe der af sammalunda Renarne. Ty fan Rätten sig befogat at låta besichtiga desse omtwistade Rendiuren med deras märken och sålunda jämföra dem med dhe märken som Lars Nilsson Wassara och Pål Amundsson serskilt uppå deras Renar bruka, hwilket och af samtelige Rättens Ledamöter efterkommit blef, jemte Tingztolken Abraham Abrahamsson och Monsieur Martin Beck handelswän ifrån Torneå stadh såsom fullmächtig och förespråkare på Lars Nilsson Wassaras wägnar, då skiönligen och af wissa omständigheter befunnit blef at desse Renars Öremärke Lekade mera ofta berörde Lars Nilssons än som Pål Amundssons; kunnandes denne icke heller medh ringaste skiähl eller omständighet bewisa at sådanne Renar sig tilhörige och som nu twistas om skola någonsin wara komne uti Lars Nilssons by, om hwilken tilförne aldrig annat är hört wordet eller sportz än ära och godt.

Fördenskull dömde Tingzrätten at Lars Nilsson Wassara behåller dessa oftanämde Renar hos sig nu som tilförne oklandrat för alt vidare Pål Amundssons inspråk uti detta målet, och han Pål Amundsson plichta der hoos för sit olaga framfarande med Renarnes tilägnande 3 mrkr. Smt.

Original side 143 b:

efter det 10 cap. B.B. L.L. compensatis
Expensis å begge sidor, som parterne wederbörligen antyddes.

11.

Lappmännen Per Andersson ifrån Rounulla och Lars Nilsson Wassara ifrån Sondowara blefwo i anseende til Uppropens Wårdzlösa försummande, ansedde hwar för sig med 1 dlr. Smt. och sådant alt i anledning af Kongl. Mayttz. Allernådigste förnyade Rättegångz förordningh af åhr 1695 den 4 July och 2 §.

12.

Hwad twistigheten angår som Lappmannen Hans Larsson Gunnares swärfader Guttorm Persson Soro anförer emot Nils Larsson Wassaras swärfader Per Nilsson Perfwa angående en silfwerskiend om 3 lodh, som denne sednare tagit med sig til Norjet at låta dersammastädes Laga åt berörde Guttorm Persson Soro, hwilken silfwerskiend han och ännu icke skall fått igen, så upwiste Hans Larsson Gunnar Norska Mannen Hans Jonsson Kihls egenhändigade intygande af den 10 August. 1722 at han en sådan silfwerskiend om 3 lodh af Nils Perfwa skal emottagit, Men som han der hos efter sluten räkning blifwit honom så mycket skyldiger har han blifwit förorsakat skieden så länge hos

Original side 144 a:

sig innehålla som han kan få sin betalning af wederbörande som skieden insatt, hwilket tolfman Mons Eriksson jämwähl intyggar samt wara och at framledne Per Nilsson Perfwa blifwit 3 lod skyldiger til omrörde Norska Man Hans Jonsson.

Nils Larsson Wassara som har Per Nilssons Enda barn och dotter til ächta samt tiltrått allan des qwarlåtenskap, hade här emot med skiähl intet at förebära utan låfwade at skaffa Hans Larsson Gunnare tilhanda des Swärfaders skied på slika omständigheter.

Hwarföre som Häradz Rätten finner och pröfwar Laglikmätigt at hand söker hand; Ty dömdes Nils Larsson Wassara skyldig, som emot tagit all des Swärfaders Egendomb, at til Hans Larsson Gunnar elr. dess swärfader Guttorm Persson Soro betala och erlægga den ofta omrörde silfwerskienden om 3 lodh eller och des wärde som dhe sins emillan förenas Kunna, och han söker dess Man Hans Jonsson Kihl i Norjet best han kan och gitter, som wederbörande til efterrettelse antytt blef.

13.

Dett androg Tolfman Hans Andersson ifrån Juccasjerf Klageligen huru som för honom och uhr des Stabur skall förledne höstars blifwit bortstu-

Original side 144 b:

let åtskilliga persedlar, som efter den ingifne Specificationen befinnes stiga til en Summa af 442 daler 28 öre Koppmt., och som han förmenar at Lappmannen Per Andersson ifrån Rounulla skall hafwa Kundskap om samma stöld i anseende til något tahl som han skal fält hos Nybyggaren Samuel Olsson Riska i Ediwuoma, så anhåller han af rätten det måtte berörde Per Andersson sig der öfwer förklara, Ty han skall förweckne Juhlehögtid der sammastädes sig sålunda yttrat, at om Hans Andersson skulle wilja gifwa honom et silfwerbälte,

Original side 145 a:

så torde han kunna gifwa honom uplysning om dess förkomne och bortstulne saker, hwar på han beropade sig til wittnes berörde Samuel Olsson som och blef förekallat samt utan Edh uti detta målet afhöordes, hwilken berättade at han wäl förstodh det Per Andersson talat med Hans Andersson om des bortstulne saker då de woro hos honom stadde 5te dag Juhl. Men som desse warit tämmeligen rusige efter som dhe suttit och druckit tilsammans, skal han intet synnerlig achtning gifwit der på, doch som honom tycktes skall Per Andersson sålunda fält orden. Nembl. at om Hans Andersson skulle gifwa honom et Silfwerbälte så torde han kunna gifwa honom uplysning om des förkomne saker, men för det öfriga anförde han sig intet något teckn af Hans Anderssons Egendom någonsin förnummit hos berörde Per Andersson.

Här uppå förklarade sig Per Andersson at han aldrig haft om denne Stölden någon Kundskap för än som Hans Andersson sådant för honom upptäckte wid Wäster Siön St. Andrea tid, och at han för sin person mycket twiflar om Hans Andersson någonsin bortmistat slika Persedlar som nu efter den upläste Specificationen befinnes stiga til 442 dlr. 28 öre Koppmt. Och ehuruwähl han tilstår at Hans Andersson skal här om talat med honom hos berörde Samuel Olsson i Ediwuoma, så nekar doch Per Andersson at hans tahl sålunda fallit som Hans Andersson med Samuel Olsson nu synes wilja honom påtyda, utan påstår han sig sålunda hafwa swarat honom uppå des föreställande at om Hans Andersson skulle wilja gifwa sig et Silfwerbälte eller mera, så kunde han doch intet gifwa i denne saken någon uplysning.

Tolfman Hans Andersson tilspordes om han widh detta tilfället hade några flera skiähl, Omständigheter eller wittnen emot Per Andersson, som skul-

Original side 145 b:

le han, om denna stölden hafwa någon Kundskap, nu mera at andraga, swarade, at Per Andersson på åtskilligt sätt sökt at omföra honom uti detta målet såsom at han i förledne

höstars, då han för honom först uptächte sin ledne skada igenom tiufwa hand, skal han wid Wästersiön bracht honom uppå åtskillige bekåstningar, i ty at han en och annan gång blifwit föranlåten at spendera på honom i mening at winna någon uplysning, Men der emot skall Per Andersson intet mera giort, än kommit honom at giöra åtskilliga fåfånga resor ifrån den ena orten til den andra.

Per Andersson förklarade sig at han nu högeligen finner sig derigenom beswärad af denne Hans Anderssons utlåtelse, emedan han likwähl gärna skal sökt at gifwa Hans Andersson goda förslag, huru, och på hwad sätt han skulle kunna få spaning om dett han bortmistat; Men at sådant intet skal lyckatz för Hans Andersson, det förmodar han at ingen rättsinnig Menniskia skal med skiähl kunna gifwa honom skull före, som han och af all hierta Önskar, det han måtte komma til sin Egendomb igen, och fördenskull giort så

Original side 146 a:

mycket som hos honom ståt at giöra.

Sedan föregående Protocoll blifwit för wederbörande upläsit och ingen hade något vidare för denne gången at Lägga här til, blef parterne följande Tingrättens utslag företytt. Så ehuruwål at Tolfman Hans Andersson tycker sig wara befogat at tiltala denne Per Andersson ifrån Enoteckis för ofwanrörde des utlåtelse hos Nybyggaren Samuel Olsson Riska i Ediwuoma så kan doch rätten i anseende til deras uti drickes måhl fälte tahla och emot Per Anderssons gjorde förklaringsh, icke nu til Hans Anderssons blotta påstående attendera, utan å ligger oftanämde Hans Andersson at förskaffa sig säkra och tilförlåtelige skiähl, så framt han wid nästkommande Ting och Rättegång förmenar sig denne sak at utföra.

14.

Jon Amundsson Labba företrädde berättandes at 1723 om hösten skal utur des stabur blifwit honom ifrånstulne 4 stk. räfwar, af hwilka han funnit en hos tolfman Hans Andersson som och nu upwistes warandes en Korsräf.

Hans Andersson förklarade sig, at som han hos Befalningzman Wälbde. Petter Pipping igen kiänt denne räfwen, at han skulle wara Jon Amundsson Labba tilhörig, så skal han löst honom

Original side 146 b:

til sig för
6 wåg.

Befalningzman Pipping efterskickades som ursächtade sig för denne

gången intet hafwa tidh at komma emedan han måste skynda med upp-
börden så wida terminen, skal Lida til ända. Och som Jon
Amundsson Labba igenom tilförlåtelige skiähl bewiste, det
förenämde räf warit ibland dhe samma som 1723 om hösten blifwit
ur des Stabur honom Olåfligen fråntagen; Ty pröfwer Tingzrätten i
anledning af det 5 cap. Kiöpm. B. L.L. samt det 23 cap. Tiufm. B.
L.L. at Jon Amundsson Labba tager sine räf åter utan Löse som nu
i så måtto bewisar honom wara sig tilhörig. Och Hans Andersson
lete sedan efter wärde sino; hwilket parterne antyddes.

15.

Lappmannen Anders Persson Pilto företrädde berättandes huru som
Anders Amundsson Wolto redan 1721 wid hållen rättegång härsamma-
städes den 23 och 24 Januar. wäl rätwisligen blifwit dömder för
des bortstulne saker och Egendomb, sig bestigande efter en då in-
lefwererad Specification til 174 daler Koppmt. hwarföre han och
jämwähl strax plichtade. Men som han då in för Rätten betygade
som Protocollet widare Lärer förmåla, at han fått den Karken som
Pilto Kiändes widh skola hafwa

Original side 147 a:

warit ibland dess förkomne saker,
af Pitke Mattis änkia Margretha Jönsdotter, som han likwähl då
icke Kunde henne påtyda, så förekommer detta nu honom så mycket
sälsammare, som hustru Britha Andersdotter äfwen tagit ifrån be-
rörde änkia En Karck som han igenkiände at des Syster Gunilla An-
dersdotter för detta giort åt honom, hwilken han och berättar
hafwa warit i bland företalde des bortkomne saker, och som han
såwähl i anseende der till som hwad han kan hört af andra, intet
annat kan finna än torde denna änka jämwähl i samma tiufweri wara
delachtig, ty kan han intet undgå med mindre at han ju detta för
Tingzrätten angifwa måste, med begiäran der hos at hans witnen
kunde blifwa Lagligen afhörde som han berättar sig hafwa wid han-
den och oftanämde änkia sålunda få tilfälle at sig häröfwer för-
klara; hwar uppå Anders Persson Pilto framtedde den åberopade
Karken, hwilken änkan Margretha Jönsdotter påstod wara sin och
skal Britha Andersdotter tagit ifrån henne den samma Olåfligen
och til Pilto Lefwererat.

Berörde Britha swarade at som hon hört säyas det änkan warit för
Piltos bortkomne saker mistänckt, och hon igenkiende Karken som
des Syster giort, hwilken hon wiste alltid wara Wahn arbeta åt of-
tanämde Pilto, ty förminte hon sig wara befogad at taga

Original side 147 b:

den samma
och wisa åt ägaren som hon och strax gjorde bekiännandes nu at
det wore samma Karck som hon tagit af änkian.

Anders Persson Pilto antyddes at framskaffa des witnen förmedelst hwilka han förmenar sig kunna bewisa des talan emot änkiän, då han beropade sig på Lappmannen Lars Larsson Simma som skulle här om sanfärdeligen wetta med omständigheter at berätta, hwilken sedan han utan jäf blifwit af parterne för et habilt witne erkiänd, den wanliga Wittnes Eden med hand å book aflade, och der uppå sedan han blifwit påmint at redeligen uppenbara alt hwad uti denne tiufwesaken emillan Pilto och änkiän han hade Kunskap om, följande berättade Nembl. at han uti denne tiufsaken ingen ting wet at säya annat än Pilto skal hålla Margretha Jönsdotter skyldig för des bortkomne saker, emedan som emillan desse husen Pilto och Mads Pitkes alltid warit stridigheter, i öfrigit skal han aldrig annat förståt om änkiän än ära och godt, och mera anförer han på åtskillige förestälningar och frågor sig intet wetta uti detta målet at berätta.

Sedan blef Lappmannen Guttorm Heikas hustru Gunilla Andersdotter förekallad som påberopades at hafwa giort renkarken åt Pilto, hwilken des Syster Britha Anders-

Original side 148 a:

dotter tagit ifrån änkiän Margretha Jönsdotter, och ehuruwähl at hon war mycket siukelig och swager, så blef hon doch af wederbörande för et gott och giltigt wittne erkiänd, hwarföre och den wanliga Wittnes Eden af henne tagen blef och der på noga förehöltz at säya sanningen om denne frantedda Karken, samt hwad hon eljest wiste om tiufweriet, och huru wida denna änkiän må kunna wara delachtig uti Anders Persson Piltos förkomne saker. Hwar på hon anförde det hon intet kan wetta mindre säya at Margretha Jönsdotter stulit Piltos Egendom, Men det kan hon betyga uppå sin aflagde Edh at hon Kiänner igen Karken som nu för henne upwises, och som hon intet annat kan see så skal det wara den samma som hon för detta sålt til Anders Persson Pilto. Margretha Jönsdotter tilfrågade henne om hon icke minnes det hon jämwähl sålt Karkar åt sig? Gunnilla swarade, at det wäl skal wara sant, men så skal hon likwähl satt et wist märke uppå dem som hon aflåtit til Pilto, tilspordes widare om hon sig erhindrat hafwa sålt denne Karken til Pilto för elr. efter stölden som skal skiet 1719? swarade at hon ingalunda kan rät minnas tiden, när hon köpte denna Karken af henne.

Anders Persson

Original side 148 b:

Pilto tilfrågades om han blifwit stulen mera än som en gång? swarade Ney, och för det öfriga berättade Gunilla Andersdotter sig intet mera wetta i denna saken at säya.

Enkiän Margretha Jönsdotter tilböd sig icke allenast Edeligen erhålla wilja des oskuld uti detta tilwitna målet om så af Rätten

tilstädias skulle; utan förmenar sig jämwahl at hafwa kiöpt samma Kark af Gunilla, så framt icke någon henne Owitterligen skal bytt bort den samma och lagt denna i stället som hon tilförne intet warse blifwit.

Anders Persson Pilto blef förehållit om han icke hade några flera skiäl och witnen i denne saken at föredraga? swarade Ney. Det undersöktes om eljest någon wiste at gifwa uplysning i denna saken? swarades af Länsmännen at de här af ingen ting hört, Men Aslak Orbus företrädde betygandes at emillan desse huus Piltos och Pitke Mattis alltid warit twistig- och Oenigheter.

Här uppå föredrog Anders Persson Pilto Lappmannen Jan Hansson til witnes, som strax betygade och innan han kom at aflägga Eden, det han uti hufwud Saken intet hade at säga mera än det han hört talas at änkan skulle tagit Piltos saker, hwilket när Anders Persson förmärckte gaf han honom Eden

Original side 149 a:

opp och des wittnesbörd intet åstundade, som ey heller Rätten pröfwade nödigt at afhöra med Lag, så wida han jemte flera allenast befunnes wara Cluriti testes och intet åsyna witnen.

Fördenskul blef föregående protocoll för parterne wederbörligen oprepeterat, och sedan Rätten tagit denne sak uti närmare öfwerwägande stadnade Man i följande utslag. Ehuruwähl Gunilla Andersdotters Edelige betygande angående Karken synes graverä Margretha Jönsdotter; likwähl som hon intet wet at säga något om sielfwa stölden, icke heller neka kan det hon ju och sålt Karkar til änkan, mindre minnes hon om Pilto kiöpt denne karck af henne för eller sedan han blifwit bestulen, hwar til och kommer at Pilto inga åsyna witnen gitter andraga eller nämna, icke heller några vidare Omständigheter, der likwähl Lars Larsson Simma Edeligen och Aslak Andersson Orbis utan Edh intyga at emillan begge desse hus alltid warit twistigheter. Ty pröfwar Tingz Rätten för Rättwist at i Anledning af Lag och dom. Regl. 19 cap. Tingm. B. L.L. och 31, 35 § § d. R. befria denna Margretha Jönsdotter ifrån Anders Persson Piltos alt vidare tiltahl i denna saken, hwar med dhe och blifwa åtskilder Compensatis Expensis och der på lemnades sedan uppå begiäran följande

Original side 149 b:

bewis Nembl. Hustru Margretha Jönsdotter, Pitke Mattis änka, warder til et attestatum meddelat at hon Lagligen är worden befriader ifrån den mistanke, som Anders Persson Pilto med des Familia dragit til henne, angående något godz som skal blifwit honom för några år sedan ifrånstulit, hwilket uppå begiäran til wederbörandes efterrättelse Länder.

16.

Det månede fuller Tingz Rätten wid sisthålnne Rättegång 1724 den 27 January härsammastädes resolvera, at Nils Thomasson Pärffi skulle jämte några beskiedelige Män som berörde Protocoll utwisar med Henrik Henriksson Wassara, Anders Lars Heina samt Guttorm Loddais, upgräfw och nogare igenom söka dhe rum och orter på hwilka han uti Henrik Wassaras närwaro 2 stk. silfwer kosor och 45 stk. Penningar uti Rdr., dubla Caroliner och Enkla bestående, och uti Anders Larsson Heinas närwaro åter 2 stk. Silfwerbälten nedergrafwit, at sålunda widare förfara om han för detta icke funnit på rätta giömsle rummen;

Så företrädde nu berörde Nils Thomasson Pärffi med dess Cammerat-rater som förenämde äro, gifwandes tilkiänna huru som dhe wid ankomsten til berörde platz

Original side 150 a:

litet efter sommar Wärfrudagen anträffat Lappmannen Per Larsson Guttorm dersammastädes ensamb, som på åtskillige ställen gräfwit och upkastat groparne, så at när Pärffi med sine följeslagare begynt at eftersee deras giömor, har han funnit alla slika giömor ändoch at hans icke warit flere än 2 allenast, warit rörde och ophafde, och i följe der af ingen ting mindre funnit än hwad dhe ärnat söka och finna, begiärandes fördenskul at som Per Larsson då strax nekat uppå deras tilfrågan, at hafwa funnit något silfwer eller penningar, Tingrätten wille honom i detta målet Examinera, hälst som han tycktes för deras Ögon wid ankomsten lika som sticka sig undan.

Per Larsson Guttorm som närwarande war och alt detta åhörde föresteg erbiudandes sig gierna wilja här på förklara, undrandes han icke mindre på dem än dhe på honom, huru wida dhe skulle komma at sökia uppå des afledne faders Gambla Kåta rum och giömor, hwarest han nu i några åhr skal sökt efter litat nedergrafwen Koppar men sådant alt fåfängt och förgiäfwes, icke heller skall han funnit några sådanne persedlar och Penningar mindre Silfwerbelten som Nils Thomasson Pärffi berättar sig hafwa dersammastädes för några åhr sedan nedergrafwit.

Henrik Henriks-

Original side 150 b:

son Wassara med Anders Larsson Heina tilfrågades om detta rum som dhe i sommars anträffade Per Larsson på, skulle wist wara det samma som dhe med Pärffi bortgiömt des saker den förra för 7 åhr och den sednare för 8ta år sedan? Swarade begge två ja.

Nils Thomasson Pärffi tilspordes om och det warit samma rum som

han 1723 om hösten igenom sökte med Lappmannen Guttorm Loddais och sammalunda intet funnit? swarade äfwen wähl ja. Ytterligare undersökte Rätten om han förmärkt at någon af desse personer skola hafwa oftaberörde des Egendomb om händer? swarade, det han sådant ingen wist kan tillägga doch torde han hysa slika mistancar, begiärrar för den skull at desse 3ne Per Larsson, Henrik Wassara och Anders Heina måtte få aflägge deras wärjemåls Edh, hwilket dhe och strax godwilligt erbödo sig till. Men i förstonne påminte Pärffi at Aslak Andersson Orbis måtte blifwa af Rätten Edeligen afhörder, såsom den förmenar hafwa något i denna saken at berättat til sanningens uplysning och befrämjande, hwilket och berörde Personer godwilleligen tilstedde, fördenskul som han för et habilt witne blef erkiänd aflade han följande berättelse, sedan den wanli-

Original side 151 a:

ga witnes Eden war af honom tagen med hand å book.

At Nils Guttormsson som är Henrik Henriksson Wassaras swåger skal sagt för honom, minnes icke huru många åhr sedan, det berörde Henrik skal hafwa mycket penningar, Men intet skal han sagt, ey heller wet Orbus säya om samma wore utaf Nils Thomasson Pärffwis Medell, eller hwarest han fåt dem, emedan han för en tid sedan warit fattiger, och derpå tog han afträde, säyandes sig intet mera om någon uti denna saken hafwa at säya.

Berörde Nils Guttormsson blef sedermera hörder, hwarföre han kommit at fälla slikt tal om sin Swåger? Swarade det han sagt för åtskillige, sedan rycktet utkom om des swåger som torde han hafwa Pärffwis ägendomb, Nog har Henrik Penningar och är en behållen Man, men huru och på hwad sätt han fåt dem, det må han sielf wetta och i det öfriga har han intet någon ting att säya.

Fördenskul sedan Ofwanstående ransakning blifwit utan klander upläsen, och ofta berörde Personer wärjemåls Eden anbödo ännu ytterligare, Per Larsson Guttorm så wida han förebär sig hafwa sökt efter sin afledne faders förgiömde Koppar i några åhr, uppå samma rum som Pärffwis Egendomb warit nedgrafwen, doch Owettandes för honom, och dhe andra twenne såsom dhe der warit med och hielpt ägendomen nedergräfwa

Original side 151 b:

och fördenskul haft bästa kunskap om samma rum, hwar med och Kiäranden bewisar sig wara nögder i sitt påstående.

Ty blefwo och dhe samma nu der til admitterade på följande sätt och innehåll, så wida och hwar Man uppå nogaste undersökning dem et ärligit witnes börd lemnade, och dhe eljest efter Prästeskapetz intygande förminnes wara wähl grundade uti deras Christen-

domb.

Jag Per Larsson som i förledne Sommar och tilförne sökt efter min afledne faders Koppar oförwarandes i samma Giömslor och gropar, som Nils Thomassons Egendomb betygas warit nedergrafne i, och Jag Henrik Henriksson Wassara, Jag Anders Larsson Heina, som begge warit med oftärörde Pärffi at för några åhr tillbaka nedergrafwa des Egendomb beståendes uti 2ne Silfr. Kosor 45 penningar och 2ne stk. silfwerbälten, betyga in för Gudh och på hans helige Evangelium at wii intet funnit, sökt eller uptagit sådant honom tilhörigt, eller igenom andra uptaga Låtit ägaren Owitterligen, wetta icke heller at något sådant af dhe rummen uhr jorden upgrafwit i Silfwer eller Penningar skall wårt hus eller oss til godo kommit, så sant Gudz oss skall hielpa till lif och Siähl blifwandes doch förenämde Edh

Original side 152 a:

i förstonne och innan den aflades för wederbörande til alla delar tydeligen förehållin, som de med glatt mod wedertogo, hwilket sedan det war skiet; Nils Thomasson Pärffi förman-tes, det han ingalunda vidare desse personer hädan efter uti detta målet beswärar.

Hwar på sedan följande extractum uppå begiäran til wederbörande Lemnat blef; Såssom Gamla Länsmanen Per Larsson Guttorm med Henrik Henriksson Wassara och Anders Larsson Heina med Ed in för sittande rätt erhållit, at dhe intet ut af Nils Thomasson Pärffwis nedergrafne silfwer och Penningar borttagit eller försnillat, mindre at sådant dem på något sätt til godo kommit. Fördenskul blifwar de ifrån alt vidare tiltahl i detta målet frikiände wederbörande til rättelse gifwit af Enoteckis Tingställe den 28 January.

17.

Eftersom Länsmanen Thomas Amundsson Nirpi ifrån Rounulla befinnes wara med döden afgången, och hela berörde bys Allmoge åstunda enhålleligen Per Larsson Guttorm; så blef han och nu til följe af Kongl. Mayttz. Allernådigste Resolution på samtelige Allmogens beswär af den 25 May år 1720 § 24 der til antagen, til Högwälborne Her Baron och Landzhöfdingens vidare approbation och gåttfinnande.

Original side 152 b:

18.

Sedan uplästes och ransackades uppbördzlängden Man ifrån Man och som den samma richtig befans, ty Verificerades han efter Kongl. förordningar, hwar jemte af Allmogen uti Sochnejänknigen insam-

lades 65 daler Koppmt., hwilka så blefwo uti befallningz mans närwaro fördelade at tolfman Mons Eriksson bekom för Prästegårdz Kiällaren som han på Allmogens wagnar upsat 30 dlr. Koppmt. item för Prästen hr. Henrik Tornbergz skiutz hit opføre med egna Renar 28 daler Koppmt., det öfriga som lemnades af Sochnenes penningar sättes uti Kyrkian i en förseglad pung til Rättens och Almogens vidare disposition Nembl. 7 dlr. Koppr. mynt.

19.

Sist föresteg Änkan Elin Larsdotter ifrån Rounulla Andragandes huru som hon änteligen förnummat det skal des Man Thomas Larsson Herman nu i Sommar drucknat wid Wästersiö Stranden, skolandes Per Larsson Guttorm allena sådant åsett, som hon nästledne Trettonde dagz tiden fått förspörja, då hon kommit til Kyrkian att Christna sitt barn. Och som berörde Per Larsson intet för henne uppenba-

Original side 153 a:

rat denne Olyckan utan Capellanen hr. Henrik Tornberg som detta skal fåt wetta af Guttorm Rasmusson, så anhåller änkan at Rätten wille denna saken Examinera på det hon med trygghet måtte förminna huru och på hwad sätt des man Thomas Larsson skal wara omkommen eller drucknader.

Hwarpå Omrörde Per Larsson som detta åhörde okallader framstegh, andragandes det han intet welat här med bedröfwa henne wid Wästersiön och så länge hon hafwande gick, för alt påkommande olykzfäll skull wid sådan händelse, twiflandes intet der på, det hon ju skulle här om blifwa underrättader wid sin egen Kyrkia då hon med Almogen hit kom ifrån Norjet, efter som han denne olyckelige händelsen för en och annan skal strax uptächt och i synnerhet för Guttorm Rasmusson, hwilken han nu likwähl fruchtar hafwa förfalskat sin berättelse, Emedan samma Guttorm skal obetänkt talat om honom hos en och annan, och som han försport nu sedermera Oförsvarligen utfört; denne Guttorm efterspordes men befans icke denna gången wara tilstädes.

Widare Androg Per Larsson det han fägnar sig der öfwer at han nu in för den Låflige Tingz Rätten uti Landz dommaren Euren Höjers med Capellanen Herr Henrik Tornbergz

Original side 153 b:

och måste Almogens närwaro får giöra sin berättelse öfwer detta olykzfället, som han med trygt samwette såsom in för Gudz ögon med liflig Edh bestyrkia kan om så påfordras skulle, hwar på han sålunda anförde Nembl. 1724 strax efter missommaren, men dagen minnes han intet wist, skal han gåt uth til siöstranden wid Wästersiön i Norget, hwarest han och hwar sommar skal wistas, med bysså i handen at skiuta sig

något til matz, antingen fouglar eller Siälar, men skal intet fått skiuta, efter som hafwet war den dagen utfallit som han berättar intet altidh skie lika alla dager då han skal blifwit warse Thomas Larsson Herman i förstonne så långt ifrån at han wähl kunnat see och kiänna honom uppå et rum som kallas Patziwononpärä eller som en wik in hwarest hafwet ibland faller och ibland stiger, Men sedan skal Per Larsson kommit så när emot honom at dhe kunnat tala med hwar andra högt eller igenom et lindrigt ropande, då Per Larsson skal frågat honom, hwarifrån kommer du? ifrån kåtan swarade den andra, då han åter trågat honom, enär han reste ifrån sin by? hwar på

Original side 154 a:

den andra skal swarat i aftons, hwar på de skiltz åt och gått hwar sin wäg på stranden at lura efter diuren eller fouglar.

Wid middagztiden eller då Solen warit högt på himmelen opstigen, när som dhe skildes åt wid platzen eljest Kallader Karkamjocki, skal en Siähl uphäfwit sig uhr watnet och summit i samma fiord mit utanför Thomas, då han hörde berörde Thomas Larsson Herman skiuta, men intet har han warit så när at han kunnat see om han träffade Siälen, och strax efter skättet skal Thomas Larsson kastat byssan ifrån sig och Walmars tack- eller räckten med, begynnande at löpa i watnet så at uren ståt öfwer öronen på honom, som då war i oppstigandet, då Per Larsson skal ropat det mästa han orkade, löp intet du dränker dig, hwilket Oachtat Thomas Larsson ändå luppit immerfort til des han aldeles blef af watnen upsluken, då han på en stund intet såg något teckn af honom, utan sedan allenast en gång skall han sett hufwudet oppe, men intet hört honom något ropa; hwaröfwer Per Larsson berättar sig blifwit så förskräckt at han intet skal wettat af sig sielf, och som han tyckes minnas skal denna Olyckeliga händelsen sig tildragit om en fredag.

Eljest ut af denna bestörtningen

Original side 154 b:

betagen har han för ingen undantagandes sin hustru, detta uppenbarat innan han träffade Lappmannen Guttorm Rasmusson hos Hans Kaosari en Norsk Man wid siöstranden boendes en platz Kallad Omas, efter som han af förskräckelse intagen dragit en räddhoga at sådant afsäya, emedan folket Kunde här utaf taga sig den inbillningen jämte änkian, efter han allena åsett Thomas Larssons ändaliicht, som torde han Per Larsson wara den förolyckade och drunknade Mannens baneman, hwilken Misstanka han icke utan stor hiertans bedröfwelse förminner den dödas anhörige nu hafwa om honom. Hwilket han nu skal hafwa til tacksäyelse, för det han gått efter den dödas saker såsom byssan och Walmars tacken och burit dhe samma persedlar ifrån stranden och

på vägen at folck skulle finna dhem der, som han jämwähl strax för berörde Guttorm Rasmusson upptächte och berättade.

Eljest hade han wäl kunnat förliga och fördölja altsammans om han skulle hafwa warit en sådan Ogudachtig siäl, och på något sätt warit wällande til Thomas Larsson Hermans dödh, säger han, eller at han drunknat. Bönfaller fördenskull at Tingz Rätten på noga giord undersökning här öfwer

Original side 155 a:

wille rätwisligen befria honom der ifrån, Och som icke annorlunda, han då måtte få aflägga elr. Edeligen beswärja denne berättelse, som Änkan Elin Larsdotter och den afledna Mannens Broder Morten Larsson Herman högeligen nu påstå.

Eljest wet ingen berätta på nogaste efterfrågan, at emillan desse personer Thomas Larsson Herman och honom Per Larsson någonsin warit något misförstånd, mindre träta i Lifztiden. Änkan Ofta-berörda Elin Larsdotter med Morten Larsson Herman den aflednas broder, jemte Per Larsson tilsades at wid instundande tingh sig vidare infinna, des förinnan Guttorm Rasmusson som nu åberopas jämwähl bör wara tillstädes at öfwer detta målet förhöras, hwarpå innewarande års Ting och Rättegång slutit blef, Actum ut Supra.

På Tingzrättens Wägnar

Carl Sadlin